

گپ و گفت

ضمیمه نوجوان

شماره ۱۳۲ ■ ۲۲ دی ۱۴۰۱

نوجوان
مجله

زهرا قربانی
دبیر نوجوانه

معضل آلودگی هوا، یک فرصت اوقات فراغت یا یک تهدید برای آینده علمی

دود، در چشم دانش آموزان

بررسی‌های انجام شده تداوم تعطیلات در سال تحصیلی آن هم بعد از ایام کرونا، یکی از علت‌های بزرگ افت تحصیلی و کم شدن نشاط جمعی در دانش‌آموزان برای آموختن است. معلوم است آدم تا زندتوی سروکله هم، دل و دماغش به درس خواندن نمی‌رود و همین می‌شود که عدد میانگین معدل دانش‌آموزان به ۱۱/۵ می‌رسد.

دومین پیامد تعطیلی مدارس که البته مثبت هم هست، تاثیر سرسوزنی این تعطیلی‌ها بر سلامت دانش‌آموزان است. طبق آمار بیشترین میزان آلاینده‌های هوا در ساعت ۷ صبح و ۶ عصر یعنی در پیک رفت‌وآمد کارمندان و دانش‌آموزان است. طبق نظرسنجی مطالعاتی شهرداری تهران نزدیک به ۷۰ درصد خانواده‌ها در روزهای آلودگی به علت حفظ سلامت فرزندشان موافق تعطیلی مدارس هستند.

۳۰ آذر امسال وزیر آموزش و پرورش قول داد دیگر مدارس، به دلیل آلودگی هوا تعطیل نمی‌شود و نامه‌ای هم در این خصوص به رئیس‌جمهور داد، البته آقای نوری بیراه هم نمی‌گویند.

ایشان هم می‌دانند با اعلام تعطیلی مدارس، دانش‌آموزان خانه‌نشین نمی‌شوند و به قول خودشان با دوستان‌شان بیرون بازی می‌کنند و حضور موثر در کلاس‌های یکی در میان مجازی هم ندارند. جدای از این، برای دانش‌آموزان ابتدایی و پیش‌دستانی هر قدر هم کلاس‌های مجازی برگزار شود، باز هم کارایی لازم را ندارد و خلاصه وزیر حساسی با این سریال تعطیلات مخالفت اعلام کردند که البته مخالفت ایشان، مخالفان زیادی از جمله والدین و به خصوص کمیسیون محیط‌زیست مجلس را به همراه داشت.

خلاصه گویا قرار است سیاسیون در تضارب آرای خود مدام علیه هم مخالفت کنند و دست آخر هیچ چیزی هم حل نشود.

اما راه حل!

یکی از پیشنهادهایی که بارها در خصوص عقب‌ماندگی تحصیلی و پیامدهای منفی تعطیلی آلودگی هوا مطرح شده بود، بازگشایی مدارس دو هفته زودتر از موعد مقرر بود که از آن طرف، اگر در پیک آلودگی در ماه‌های آذر و دی قرار بر تعطیلی‌های زنجیره‌ای شد، مدارس با چالش نصفه‌نیمه ماندن کتاب‌ها و تندتند امتحان گرفتن و استرس دادن به دانش‌آموز مواجه نشوند که این پیشنهاد گرچه هلو برو تو گلوترین راه حل بوده اما قابلیت فکر کردن را دارد.

ما مصداق بارز این بند از ترانه آهنگ «بیر به نام خداوندت» شده ایم که می‌گوید: کفن به سرفه پیوشانم! آمار و ارقام مرگ و میر در کلانشهرها هم همین را نشان می‌دهد. این آلودگی هوای شهرمان تمام نمی‌شود هیچ، در فصول مختلف سال جایش را به ریزگردهای ارسالی از کشورهای همسایه هم می‌بخشد. تقریباً از نیمه آذرماه و پس از گذشت حدود سه ماه از سال تحصیلی، باز هم داستان دنباله دار تعطیلات آلودگی هوا در سال ۱۴۰۱ شروع شد. طبق معمول بهترین بازخوردهای کف جامعه‌ای به اتفاقات را هم در فضای مجازی البته فیلترشده می‌بینیم. از چالش اینترنت کم سرعت تا ناآشنایی دانش‌آموزان ابتدایی با تکنولوژی و در درس آنلاین شدنشان که مادر را از کار و زندگی می‌اندازد. خلاصه دود تعطیلی مدارس به دلیل مشکل عجیب و حل‌نشده آلودگی هوا بیش از همه توی چشم دانش‌آموزان می‌رود.

کی به کیه؟

از محدود مباحثی که ما بچه‌های انسانی از کتاب علوم یادمان مانده مبحث معروف وارونگی هوا در فصول سرد سال است و قطعاً این نهادینه شدن عمیق اتفاق وارونگی، ریشه در چالش مستقیم و تجربه عینی مان

در تعطیلات و تفریحات ناشی از آلودگی هوا دارد. این معضل وارونگی هوا اصلاً چیز جدیدی نیست و در همه جای دنیا اتفاق می‌افتد ولی گیر ماجرا اینجاست که آیا در همه کشورهای چالش یک هفته در میان تعطیلی مدارس و دانشگاه‌ها و ادارات، البته به غیر از روزنامه‌ها وجود دارد یا خیر؟!

در ایران ۲۳ نهاد غیرمستقیم و ۱۹ نهاد و ارگان دولتی به صورت مستقیم در کنترل و تنظیم آلودگی هوا نقش دارند که البته تنها مدیریت بحران قابل لمس برای ما، جریمه شدن ماشین پدر در طرح ترافیک زوج و فرد است. در بین ارگان‌هایی که در امر محیط‌زیست نقش اساسی دارند و وظیفه نظارت بر عملکرد دستگاه‌های ذی‌ربط به عهده سازمان حفاظت محیط‌زیست و بیشترین سهم فعالیت‌ها مربوط به وزارتخانه‌های کشور، صمت، نفت و نیرو است. سازمان محیط‌زیست به عنوان ناظر اما به نظر می‌رسد بر اجرای کامل شیوه‌نامه‌های قانون هوای پاک دقت نظر کافی را ندارد و از زیر زبان این همه نهادی که در رفع بحران آلودگی هوا نقش دارند، گزارش عملکرد بیرون نمی‌کشد. از تأمین نفت استاندارد توسط وزارت نفت تا نظارت بر دستگاه‌های تولیدی توسط وزارت نیرو و هزار و یک مسؤولیت عریض و طویل همه شرح وظایف عملی نشده‌ای است که محیط‌زیست کمترین تمرکز را بر عملکرد آنها دارد.

مدرسه نریم حل میشه؟

حالا روش حل مسئله این ۴۲ نهاد این است که کاملاً

صورت مسأله را پاک کند و مدارس مقطع دبستان و متوسطه اول را در مرحله اول و متوسطه دوم و ادارات را به غیر از دماوند و فیروزکوه و البته دفاتر روزنامه در مرحله دوم تعطیل اعلام کند. غافل از این که دانش‌آموز مقطع متوسطه دوم نه تنها کلاس درس مجازی را می‌پسندد، بلکه پوست کلفت شده است و از تعطیلی مدرسه به عنوان اوقات فراغت و گشت و گذار استفاده می‌کند. اصلاً سؤال اینجاست که با تعطیلی مدارس چه دردی دوا می‌شود و آیا خانه‌نشینی دانش‌آموز را نسبت به خطرات آلودگی هوا ایمن نگه می‌دارد یا خیر؟

سید محمد مهدی میرزایی قمی، مدیرکل کنترل کیفیت هوای تهران در مصاحبه‌ای که اخیراً انجام داده است صراحتاً گفته، تعطیلی مدارس تاثیر چندانی بر پاک شدن هوا ندارد و صرفاً دانش‌آموز را از بیماری‌هایی که این شرایط جوی دارد مصون نگه می‌دارد. پس انگار استفاده از اکسیژن خانه بهتر از جرعه جرعه کربن دی‌اکسید بیرون از خانه است اما اگر دوستان مسؤول لطف کنند نسبه اعلام تعطیلی نکنند، می‌رویم ویلاهای شمال و شهرستان‌های مادری و پدری که هوا پاک شود و نخواهیم با سردرد مزمن ناشی از آلودگی، در تهران خوش بگذرانیم.

چرا تعطیل می‌کنید؟

ایام تعطیلی آلودگی هوا چنین که می‌نماید خوب نیست، طبق